

Η Μ Ε Ρ Ι Δ Α

με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Alzheimer

Σάββατο 21 Σεπτεμβρίου 2019

γενικό θέμα

ΕΚΠΤΩΣΗ ΝΟΗΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ & ΓΗΡΑΣ ΜΥΘΟΣ & ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

οργάνωση

Ελληνική Εταιρεία Φυσικής Ιατρικής & Αποκατάστασης
Τμήμα Αποκατάστασης ασθενών με Νευρολογικές παθήσεις & Τμήμα Γηριατρικής Αποκατάστασης

συνεργασία

Ελληνική Ψυχιατρική Εταιρεία - Κλάδος ΨυχοΓηριατρικής

με την αιγίδα & την ευγενική φιλοξενία του

Δήμου Παλαιού Φαλήρου

Αμφιθέατρο Πολυχώρου Εκδηλώσεων Δήμου Παλαιού Φαλήρου

Αρτέμιδος 51 & Τερψιχόρης ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ – Α Τ Τ Ι Κ Η

χρήσιμες πληροφορίες ➤ είσοδος : ελεύθερη & παρακολούθηση : δωρεάν
➤ θα δοθούν Βεβαιώσεις Παρακολούθησης

09.00 – 09.30 Προσέλευση - Εγγραφές

09.45 – 10.00 Έναρξη - Χαιρετισμοί

- Κωνσταντίνα ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ πρόεδρος Ε.Ε.Φ.Ι.Απ.
- Νικόλαος ΔΕΓΛΕΡΗΣ πρόεδρος Ψυχογηριατρικού Κλάδου Ε.Ψ.Ε.

1η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ - ΟΡΙΣΜΟΙ - ΔΙΑΓΝΩΣΗ

προεδρείο

Μάγδα ΤΣΟΛΑΚΗ, Νικόλαος ΔΕΓΛΕΡΗΣ & Ελένη ΜΟΥΜΤΖΗ – ΝΑΚΚΑ

Η αποκατάσταση σημαίνει την εκπαιδευτική διαδικασία που επιλύει το πρόβλημα που βιώνει κάποιος ως αποτέλεσμα ασθένειας ή τραυματισμού με στόχο τη μείωση της αναπηρίας & την αύξηση της συμμετοχής. Με γνώμονα τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τόσο του ηλικιωμένου με έκπτωση των νοητικών λειτουργιών όσο & της οικογένειάς του, η ομάδα αποκατάστασης θα πρέπει να έχει σημαντική θέση στις δομές υγείας (νοσοκομειακής & κοινοτικής)

10.00 – 10.20 Όταν υπάρχει έκπτωση νοητικών λειτουργιών, υπάρχει θέση για την ιατρική αποκατάσταση ?

Κυριακή ΣΤΑΘΗ

- ❖ MD, MSc, PhD, ιατρός αποκατάστασης, Life Fellow of European Board of Physical & Rehabilitation Medicine
Μέλος των Δ.Ε. του Τμ/τος Αποκατάστασης ασθενών με Νευρολογικές παθήσεις & του Τμ/τος Γηριατρικής Αποκατάστασης της Ε.Ε.Φ.Ι.Απ

Στον ασθενή με μικτή άνοια, μπορεί να μην είναι σαφές ποιά από τα συμπτώματα οφείλονται σε Νόσο Alzheimer ή σε άλλη ασθένεια. Νεκροτομικές μελέτες εγκεφάλων ηλικιωμένων επιβεβαιώνουν ότι οι περισσότεροι είχαν δύο ή / & περισσότερες παθολογικές βλάβες. Η νόσος Alzheimer ήταν η συνηθέστερη παθολογία, αλλά σπάνια υπήρχε μόνη της. Επομένως, η πλειονότητα των ηλικιωμένων ασθενών έχουν μικτή αιτιολογία άνοια

10.20 – 10.40 Η πλειοψηφία των ηλικιωμένων ασθενών έχει μικτή παθολογία ως προς τις διαταραχές των νοητικών λειτουργιών. Υπάρχει ανάγκη να ορίσουμε τους υπο-τύπους άνοιας στους ηλικιωμένους ασθενείς ?

Ελένη ΜΟΥΜΤΖΗ – ΝΑΚΚΑ

- ❖ Τχης ΥΙ, ιατρός αποκατάστασης, Fellowship of European Board of Physical Medicine & Rehabilitation
Μέλος της Δ.Ε. του Τμ/τος Γηριατρικής Αποκατάστασης της Ε.Ε.Φ.Ι.Απ

Η παράταση του χρόνου ζωής συνδέεται με μια σειρά από αλληλένδετες εκφυλιστικές ή/ & παθολογικές βλάβες. Η έκπτωση των νοητικών λειτουργικών μπορεί να είναι αιτία αλλά και συνέπεια αυτών. Έχει σημασία να αναγνωριστεί έγκαιρα ο ασθενής με τη νοητική ευπάθεια ?

10.40 – 11.00 Υπάρχει νοητική ευπάθεια στους ηλικιωμένους ασθενείς, ποια είναι & είναι δυνατή η έγκαιρη αναγνώριση της ?

Στυλιανή ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ

❖ MD, PhD, ιατρός αποκατάστασης, Fellow of European Board of Physical & Rehabilitation Medicine
επιστημονική υπεύθυνη Κ.Α.Α. "ΕΥ ΠΡΑΤΤΕΙΝ- ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ" & Ε.Ε.Π.Α.Π. Βόλου
Μέλος της Δ.Ε. του Τμ/τος Γηριατρικής Αποκατάστασης της Ε.Ε.Φ.Ι.Απ

Η διάγνωση της Νόσου Alzheimer παραδοσιακά απαιτεί τόσο την έκπτωση των νοητικών λειτουργικών όσο & την παρουσία ορισμένων παθολογοανατομικών χαρακτηριστικών (πλάκες αμυλοειδούς & νευροϊνιδιακά πλέγματα). Ωστόσο, οι ιστικές αλλοιώσεις μπορεί να εμφανίζονται δεκαετίες πριν από τα κλινικά συμπτώματα. Πρόσφατα προτάθηκε να θεωρηθεί αυτό το στάδιο ως «προ-κλινική Νόσο Alzheimer»

11.00 – 11.30 Είναι αληθινά χρήσιμη η προ-κλινική διάγνωση της Νόσου Alzheimer ?

Μάγδα ΤΣΟΛΑΚΗ

❖ MD, PhD, Νευρολόγος-Ψυχίατρος, Θεολόγος, Καθηγήτρια Ιατρικής Σχολής
Διευθύντρια της Α΄ Νευρολογικής Κλινικής Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Πρόεδρος Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Νόσου Alzheimer, Συντονίστρια του Εργαστηρίου Νευροεκφυλιστικών Νοσημάτων

11.30 – 11.40 Διάλειμμα Καφές

2η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΠΡΟΔΙΑΘΕΣΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ - ΣΥΝΟΣΗΡΟΤΗΤΑ

προεδρείο **Σοφία ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ, Θεόδωρος ΜΟΥΓΙΑΚΟΣ & Κυριακή ΣΤΑΘΗ**

Η γήρανση σχετίζεται με μεγάλη αύξηση του επιπολασμού & της επίπτωσης τόσο της εκφυλιστικής & της αγγειακής έκπτωσης των νοητικών λειτουργιών. Πολλοί παράγοντες αγγειακού κινδύνου έχουν συσχετισθεί & οι θεραπείες τους είναι μια ελπιδοφόρος οδός έρευνας για την πρόληψη της άνοιας. Μπορούν να επηρεάσουν τις εκδηλώσεις & την εξέλιξη της ίδιας της Νόσου Alzheimer ?

11.40 – 12.00 Η αγγειακή εγκεφαλική βλάβη ως παράγοντας νοητικής ευπάθειας

Σοφία ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ

❖ MD, MSc, PhD, νευρολόγος
Επίκουρη καθηγήτρια νευρολογίας - Α΄ Νευρολογική Κλινική Ε.Κ.Π.Α. ΑΙΓΙΝΗΤΕΙΟ Νοσοκομείο

Ο ηλικιωμένος ασθενής συνήθως «παίρνει πολλά φάρμακα». Η πολυφαρμακία μπορεί να γίνει αιτία εμφάνισης εικόνας έκπτωσης νοητικών λειτουργιών. Μπορεί να προστατευτεί ο ασθενής με τη νοητική ευπάθεια ?

12.00 – 12.20 Συνοσηρότητα - Πολυφαρμακία - Νοητική ευπάθεια σε ηλικιωμένο ασθενή : ένας φαύλος κύκλος που θα πρέπει να σπάσει ?

Γεώργιος ΣΟΥΛΗΣ

❖ MD, MSc, PhD, Γενικός Ιατρός, Μετεκπαίδευση στη Γηριατρική
Κέντρο Γηριατρικής Αξιολόγησης Νοσοκομείου Ερρίκος Ντυνάν

Η γήρανση όταν εμπλέκεται με την έκπτωση των νοητικών λειτουργικών συνεπάγεται άλλοτε άλλης βαρύτητας λειτουργικές διαταραχές που εμποδίζουν την αυτονομία στην καθημερινή ζωή. Μπορεί να οδηγήσουν σε περαιτέρω επιπλοκές αλλά & σε αναπηρία – κοινωνικό αποκλεισμό. Οι συνέπειες της απώλειας ελέγχου των ανώτερων κέντρων της ούρησης (υπεργεφυρικού & γεφυρικού) σε ηλικιωμένο ασθενή ? Αντιμετωπίζονται ?

12.20 – 12.40 Ακράτεια ούρων σε ασθενή με Αγγειακό Εγκεφαλικό Επεισόδιο - υπάρχει λύση ?

Αγγελική ΓΑΛΑΤΑ

❖ MD, PhD, ιατρός αποκατάστασης, Senior Fellow of European Board of Physical & Rehabilitation Medicine
Μέλος της Δ.Ε. του Τμ/τος Αποκατάστασης ασθενών με Νευρολογικές παθήσεις της Ε.Ε.Φ.Ι.Απ

Η νοητική άσκηση είναι όπως & η φυσική άσκηση ? Υπάρχουν δραστηριότητες που μπορούν να προάγουν τις νοητικές λειτουργίες ? Οι στερεοτυπικά επαναλαμβανόμενες δραστηριότητες που μετατρέπονται σε ρουτίνες είναι χρήσιμες ή όχι ? Ποιο είναι το κλειδί για μια ιδανική νοητική άσκηση ?

12.40 – 13.10 Νοητική Άσκηση σε ηλικιωμένους ασθενείς : μύθος, πραγματικότητα ή πολυτελής ανάγκη ?

Μαριέττα ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ

❖ *MSc, νευροψυχολόγος, BA / PhD, Πανεπιστήμιο Birmingham U.K.*

Ανδρέας ΣΟΛΙΑΣ

❖ *MSc, κοινωνικός λειτουργός Δήμου Ιλίου Αττικής, PhD - c, τομέα ΝευροΕπιστημών Ιατρικής Σχολής Α.Π.Θ.*

13.10 – 14.00 Διάλειμμα - Ελαφρύ Γεύμα

3η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΖΩΗΣ - ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ - ΠΡΟΛΗΨΗ

προεδρείο **Ξανθή ΜΙΧΑΗΛ, Σωκράτης ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ & Ελευθερία ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ**

Υπάρχει πληθώρα επιδημιολογικών μελετών που αναδεικνύουν μεταβολικούς & διαιτητικούς παράγοντες που σχετίζονται με την αύξηση του κινδύνου εμφάνισης έκπτωσης νοητικών λειτουργιών (συμπεριλαμβανομένης & της Νόσου Alzheimer) σε ηλικιωμένους ασθενείς. Οι πρώτες δοκιμαστικές παρεμβάσεις υπόσχονται θετικά αποτελέσματα. Υπάρχουν αληθινά τεκμηριωμένες διαιτητικές παρεμβάσεις πρόληψης ?

14.00 – 14.20 Γήρας & έκπτωση νοητικών λειτουργιών : διατροφικές – διαιτητικές οδηγίες για πρόληψη & αντιμετώπιση

Ελευθερία ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

❖ *MD, MSc, PhD - c, ιατρός αποκατάστασης, Senior Fellow of European Board of Physical & Rehabilitation Medicine*
Επιμελήτρια Κλινικής Αποκατάστασης Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Πάτρας
Μέλος της Δ.Ε. του Τμ/τος Γηριατρικής Αποκατάστασης της Ε.Ε.Φ.Ι.Απ

Η έκπτωση των νοητικών λειτουργικών έχει συνέπειες στην ασφαλή βάδιση / μετακίνηση του ηλικιωμένου ασθενή & αύξηση των κινδύνου πτώσης. Υπάρχουν τρόποι παρέμβασης ? πόσο ο ασθενής με νοητική ευπάθεια μπορεί να εκπαιδευτεί στη χρήση βοηθημάτων βάδισης ?

14.20 – 14.40 Ασφαλής βάδιση / μετακίνηση ηλικιωμένου ασθενή με έκπτωση νοητικών λειτουργιών

Ιωάννης ΕΛ. ΔΙΟΝΥΣΙΩΤΗΣ

❖ *MD, MSc (Γήρανση & Χρόνια Νοσήματα), PhD, ιατρός αποκατάστασης,*
Senior Fellow of European Board of Physical & Rehabilitation Medicine
Επιμελητής Α', 1^η Κλινική Φ.Ι.Απ. - Εθνικό Κέντρο Αποκατάστασης Ε.Κ.Α. - Αθήνα
Πρόεδρος της Δ.Ε. του Τμ/τος Γηριατρικής Αποκατάστασης της Ε.Ε.Φ.Ι.Απ

Η οδήγηση στη σύγχρονη κοινωνία είναι ένα μέσο εξασφάλισης της αυτονομίας & ανεξάρτητης διαβίωσης του ατόμου. Πως η έκπτωση των νοητικών λειτουργιών επηρεάζει την ικανότητα οδήγησης ? Υπάρχουν συνοσηρές καταστάσεις σε ηλικιωμένο ασθενή που απαγορεύουν την ασφαλή οδήγηση ?

14.40 – 15.00 Οδηγική συμπεριφορά στα ηλικιωμένα άτομα με ήπια νοητική έκπτωση ή ήπια άνοια

Σωκράτης ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

❖ *MD, MSc, PhD, νευρολόγος, αναπληρωτής καθηγητής Νευρολογίας & Νευροψυχολογίας. Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α.*
υπεύθυνος Μονάδας Νοητικών και Κινητικών Διαταραχών/Άνοιας, Β' Νευρολογική Κλινική Ε.Κ.Π.Α., Π.Γ.Ν. "Αττικόν"
αντιπρόεδρος Ιατρικής Εταιρείας Αθηνών

Η συχνότητα εμφάνισης νοητικής έκπτωσης θα μπορούσε να μειωθεί με τη βελτίωση της φυσικής κατάστασης του ατόμου ? Όμως ο επιπολασμός της έκπτωσης των νοητικών λειτουργιών αναμένεται να αυξηθεί καθώς το μέσο προσδόκιμο επιβίωσης αυξάνεται. Πως επιδρά η φυσική άσκηση στην πρόληψη αλλά & στην αντιμετώπιση της Νόσου Alzheimer ?

15.00 – 15.20 Φυσική άσκηση σε ηλικιωμένους ασθενείς : πρόληψη ή / & θεραπεία για τη νοητική έκπτωση

Παναγιώτης ΜΠΑΜΙΔΗΣ

❖ *MD, MSc, PhD, αναπληρωτής καθηγητής. Medical Education Informatics, Εργ/τήριο Ιατρικής Φυσικής – Ιατρική Σχολή Α.Π.Θ.*

15.20 – 15.30 Διάλειμμα Καφές

4η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ - ΠΡΟΛΗΨΗ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

προεδρείο Κωνσταντίνα ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ, Νικόλαος ΔΕΓΛΕΡΗΣ & Ιωάννης ΔΙΟΝΥΣΙΩΤΗΣ

Από τις μη επεμβατικές τεχνικές εγκεφαλικού ερεθισμού (N.I.B.S.), η επαναλαμβανόμενη διακρανιακή μαγνητική διέγερση (repetitive transcranial magnetic stimulation (r-T.M.S.) έχει χρησιμοποιηθεί ως επί το πλείστον για τη θεραπεία της φαρμακο-ανθεκτικής κατάθλιψης με αποτέλεσμα τη βελτίωση & άλλων νευροψυχιατρικών συμπτωμάτων όπως η ήπια νοητική έκπτωση. Οι τεχνικές N.I.B.S. είναι μάλλον ασφαλείς, έχουν μελετηθεί αρκετά & υπόσχονται πολύ καλά αποτελέσματα σε υγιείς ηλικιωμένους. Μπορούν όμως να είναι αληθινά χρήσιμες στην αντιμετώπιση της μέσης βαρύτητας νοητικής έκπτωσης ηλικιωμένων ασθενών ?

15.30 – 15.50 Η εφαρμογή μη επεμβατικών τεχνικών εγκεφαλικού ερεθισμού μπορεί να βοηθήσει ηλικιωμένους ασθενείς με έκπτωση των νοητικών λειτουργιών : αλήθεια ή ψέμα ?

Ελευθέριος ΣΤΕΦΑΣ

❖ MD, MSc, ιατρός αποκατάστασης, Fellow of European Board of Physical & Rehabilitation Medicine
επιστημ/ικός συνεργάτης Κέντρου Αποκατάστασης “Ευεξία” & Κέντρου Αποκατάστασης Ημερήσιας Νοσηλείας “Υάκινθος”

Η εικονική πραγματικότητα είναι ένα τεχνητό περιβάλλον που δημιουργείται από έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή, παρέχει στον ασθενή τη δυνατότητα να αναγνωρίζει τον εαυτό του αλλά & να λειτουργεί μέσα σε αυτό, προσομοιώνοντας τον πραγματικό κόσμο. Ο ηλικιωμένος ασθενής με έκπτωση των νοητικών λειτουργιών μπορεί να ωφεληθεί από αυτές τις εξελίξεις της σύγχρονης τεχνολογίας ?

15.50 – 16.10 Ο ρόλος των εφαρμογών εικονικής πραγματικότητας στην επανεκπαίδευση ηλικιωμένων ασθενών με νοητική έκπτωση : μύθος ή πραγματικότητα ?

Μαρία ΠΥΡΓΕΛΗ

❖ MD, MSc, PhD, ιατρός αποκατάστασης, Fellow of European Board of Physical & Rehabilitation Medicine
Επιστημονική Διευθύντρια ΕΛ.Ε.Π.Α.Π.

Ο όρος «φορτίο φροντιστών» (περιθαλπόντων) αναφέρεται στη σωματική, συναισθηματική, οικονομική & κοινωνική επιβάρυνση που επωμίζονται οι περιθαλπόντες ενός πάσχοντα από χρόνιο νόσημα που προκαλεί αναπηρία. Η αναγνώριση των αναγκών φροντίδας της ψυχικής υγείας των περιθαλπόντων αλλά & η σωστή εκπαίδευση τους σε θέματα πρακτικής καθημερινής φροντίδας του ατόμου με νοητική έκπτωση αναδεικνύονται ως τα κυριότερα ζητήματα. e-therapy (skype) για τους περιθαλπόντες – μη φαρμακευτικές παρεμβάσεις

16.10 – 16.30 Το «φορτίο των φροντιστών» είναι αναπόφευκτο, όμως η «νόσος των περιθαλπόντων» μπορεί να προληφθεί ?

Νικόλαος ΔΕΓΛΕΡΗΣ

❖ MD, MSc, PhD, νευρολόγος – ψυχίατρος – ψυχοθεραπευτής Assistant etr. Πανεπιστημίου Paris V
Δ/ντής Ψυχογηριατρικής Υπηρεσίας Πειραιά (Ε.Κ.Ψ.Υ.Ε.) - Πρόεδρος Κλάδου Ψυχογηριατρικής Ε.Ψ.Ε.

16.30 – 17.00 Συμπεράσματα - ΛΗΞΗ